

NORGES HØYESTERETT

Den 27. november 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Tønnder og Bårdsen i

HR-2015-02385-U, (sak nr. 2015/1905), straffesak, anke over dom:

I.

A

(advokat Ole Tom Røed)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

II.

B

(advokat Arild Almklov)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt

B E S L U T N I N G O G D O M :

- (1) To av tre domfelte har anket dom av lagmannsretten i en straffesak om mobil vinningskriminalitet. Saken reiser spørsmål om straffenivået for mobil vinningskriminalitet og vilkårene for inndragning av en bil som har vært brukt ved den straffbare handlingen, men som tilhører en tredjeperson bosatt i utlandet.
- (2) Statsadvokatene i Vestfold og Telemark satte ved tiltalebeslutning 6. februar 2015 A, 00.00.1974 og B, født 00.00.1985 under tiltale ved Nordre Vestfold tingrett for overtredelse av straffeloven § 257 jf. § 258 jf. § 60a. Tiltalt i saken var også C. Nordre Vestfold tingrett avsa dom 23. mars 2015, med slik slutning for så vidt gjelder A og B:

"1. **A, født 00.00.1974, dømmes for overtredelse av straffeloven § 257, jfr. § 258, jfr. § 60 a, til fengsel i 7 –syv– år. Varetekt kommer til fradrag med 233 dager.**

2. **B, født 00.00.1985, dømmes for overtredelse av straffeloven § 257, jfr. § 258, jfr. § 60 a, til fengsel i 7 –syv– år. Varetekt kommer til fradrag med 233 dager.**

[...]

4. **Til fordel for statskassen idømmes inndragning av polskregistrerte, bil Nissan Patrol BI0000L, bil Skoda Octavia BS00000, campingvogn 00000, og videre de beslaglagte seks mobiltelefoner, fire GPS-er, en I-pad med tastatur, en laptop, en minnepenn, en harddisk, en vinkelkutter med utstyr, en avbitertang, diverse verktøy og utstyr og ca 140 liter diesel med pumpeutstyr, jfr. straffeloven § 35, jfr. § 37 c og § 37 b.**

[...]"

(3) Alle de tre tiltalte anket dommen til Agder lagmannsrett. Anken fra A gjaldt bevisvurderingen under skyldspørsmålet, subsidiært straffutmålingen. Videre ble det krevd ny behandling av erstatningskravene. Anken fra B gjaldt bevisvurderingen under skyldspørsmålet, lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen. Videre ble det krevd ny behandling av erstatningskravene. Lagmannsretten innfortolket at ankene omfattet inndragningen.

(4) Agder lagmannsrett avsa dom 31. august 2015 med slik slutning for så vidt gjelder A og B:

"1. **A, født 00.00.1974, dømmes for overtredelse av straffeloven § 257, jfr. § 258, jfr. § 60 a, til fengsel i 6 – seks – år og 6 – seks – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 396 dager.**

2. **B, født 00.00.1985, dømmes for overtredelse av straffeloven § 257, jfr. § 258, jfr. § 60 a, til fengsel i 6 – seks – år og 6 – seks – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 396 dager.**

[...]

4. **Til fordel for statskassen idømmes inndragning av beslaglagt polskregistrerte biler Nissan Patrol BI0000L og Skoda Octavia BS00000, beslaglagt campingvogn 00000, og videre de beslaglagte seks mobiltelefoner, fire GPS-er, en Ipad med tastatur, en laptop, en minnepenn, en harddisk, en vinkelkutter med utstyr, en avbitertang, diverse verktøy og utstyr og rundt 140 liter diesel med pumpeutstyr, jfr. straffeloven § 35, jfr. § 37 c og § 37 b.**

[...]"

(5) For så vidt gjelder straffutmålingen for A og B, er dommen avsagt under dissens 4-3. Mindretallet mente at straffen burde settes til seks år.

(6) *A og B* har anket til Høyesterett over straffutmålingen. *B* har i tillegg anket over inndragningen av Skoda Octavia BS00000.

(7) For så vidt gjelder straffutmålingen, har begge gjort gjeldende at straffenivået er for høyt på bakgrunn av rettspraksis, og de har særlig vist til at så godt som alle forhold gjelder tyveri fra bod og garasje og derfor er mindre integritetskrenkende enn tyveri fra privatbolig.

- (8) Anken over inndragningen av Skoda Octavia BS00000 er begrunnet med at bilen tilhører en tredjeperson, og at det ikke er fremkommet opplysninger om at eieren kjente til at bilen skulle brukes til kriminalitet. Bilens verdi må anses å være betydelig for eieren. Lagmannsretten har ikke vurdert om det er rimelig overfor en uvitende eier at bilen blir inndratt.
- (9) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader til ankene. Påtalemyndigheten mener at de idømte straffene ikke er for strenge, og mener for øvrig at ankene ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (11) Den straff lagmannsretten har utmålt, er i samsvar med tidligere praksis fra Høyesterett om mobil vinningskriminalitet, jf. blant annet Rt. 2012 side 1458. Det strenge straffenivået for mobil vinningskriminalitet er først og fremst begrunnet i allmennpreventive hensyn, og etter ankeutvalgets oppfatning har lagmannsretten tatt tilstrekkelig hensyn til at de straffbare forhold ikke er begått fra privatboliger. På denne bakgrunn finner ankeutvalget at verken avgjørelsens betydning utenfor den foreliggende sak eller andre grunner tilsier at ankene over straffutmålingen blir tillatt fremmet for Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323.
- (12) Anken over inndragningen av Skoda Octavia med kjennemerket BS00000 må derimot tas til følge.
- (13) Hjemmelen for inndragning av bilen er straffeloven 1902 § 35 andre ledd – gjenstander som har vært benyttet ved straffbar handling. Det følger av § 36 andre ledd at dersom en slik gjenstand tilhører tredjeperson, er det et vilkår for inndragning at eieren "har eller burde ha forstått at tingen skulle brukes ved en straffbar handling". Lagmannsretten har ikke tatt stilling til dette vilkåret, da straffeloven § 36 andre ledd etter lagmannsrettens oppfatning "ikke kommer til anvendelse når eieren er bosatt i utlandet". Det er ikke angitt noen begrunnelse for denne lovforståelsen, men mest sannsynlig har lagmannsretten hatt § 37 c første ledd første punktum i tankene. Denne bestemmelse fastsetter at inndragning av beslaglagt gjenstand som tilhører person som ikke har kjent oppholdssted i riket, kan foretas i sak mot lovovertrederen eller den som var besitter ved beslagleggelsen.
- (14) Paragraf 37 c første ledd første punktum er imidlertid en ren prosessuell bestemmelse om partsforhold. Den gjør ikke noe unntak fra de materielle inndragningsvilkårene. Også i tilfeller hvor den tredjeperson som eier gjenstanden, bor i utlandet, er det et vilkår for inndragning etter § 35 andre ledd at eieren har eller burde ha forstått at tingen skulle brukes ved en straffbar handling, jf. § 36 andre ledd.
- (15) For så vidt gjelder inndragningen av Skoda Octavia BS00000, bygger lagmannsrettens dom etter dette på en klart uriktig lovforståelse. Denne del av lagmannsrettens dom må derfor oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (16) Avgjørelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Ankene over straffutmålingen tillates ikke fremmet.
2. Lagmannsrettens dom – domsslutningen punkt 4 – oppheves for så vidt gjelder inndragningen av Skoda Octavia BS00000.

Bård Tønder
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Riktig utskrift: